

Parshat Shmot The Makings of a Leader

Simon Wolf

As discussed previously, the early part of Sefer Shmot is the story of "Building a Nation" (See [Parshat Shmot](#)). Parshat Shmot, in particular, is focused on the choice of a leader, the person who will be able to skillfully shepherd the tribe of slaves to become the chosen nation that represents God. He will need emotional intelligence and leadership prowess to escort the new nation through its growing pains and its trials and tribulations. Moreover, he will also need to be a master orator and statesman to gain the confidence and the following of Bnei Yisrael and to successfully navigate negotiating with Paraoth, the preeminent leader of the largest empire of the time. God obviously sees in Moshe the ingredients that make him the best candidate for this position. Moshe's deeply caring way and humility along with his moral aptitude to take decisive action are the requisite raw materials incumbent for developing a leader of the caliber necessary for this job. Aside from his natural humility, Moshe is also keenly aware of his shortcomings that make him the unlikely choice for this position. He believes that his oratory challenges and his lack of established history with the people should disqualify him from consideration. On the other hand, God sees those difficulties as enhancing Moshe's appeal. God first reassures Moshe that his brother Aharon will be his orator and that God will assist the two of them to successfully make their case before the people and before Paraoth.¹ In addition, God provides Moshe with credentials to present before Bnei Yisrael in order to secure his credibility with the people.² Moshe's deficits are actually an advantage to his being chosen as the leader of Bnei Yisrael since his being an outsider gives him a unique and different perspective on the situation

and his lack of eloquence makes it clear that it is God who is really orchestrating the situation and not some charismatic revolutionary leader. But Moshe is still lacking one essential ingredient and that is leadership experience.

Leadership is rarely born overnight, but rather it is the sum total of the experiences encountered by an individual that cumulatively prepares them for that position. Good leaders grow and evolve, they do not suddenly appear. Dovid HaMelech, who also went from being a shepherd to an unparalleled leader, fills many interim roles of leadership before he eventually becomes the king. He is at first a "general" in Shaul's army,³ then he leads a rag-tag group of rebels,⁴ ultimately he becomes the king of Yehuda⁵ and then finally the king over all of Bnei Yisrael.⁶ While Dovid's rise to stardom with the defeat of Goliath might have been meteoric, his rise to leadership was a gradual and steady progression of increasing responsibility. This experiential easing into leadership seems to be totally absent in the life of Moshe. The Midrash tries to compensate for this deficit by filling in the "missing years" in Moshe's life story with roles of leadership.⁷ In the Yalkut Shimoni, there is found a long and intricate story, the historicity of which is somewhat questionable. It has Moshe eventually ascending the throne of Kush (כוש), over which he rules for forty years.⁸ While the Midrash is trying to deal with a difficult and cryptic verse where Miriam and Aharon speak negatively about the "Cushite woman who he [Moshe] had married"⁹ and simultaneously account for all the years missing from Moshe's life story, it is also clearly sensitive to and trying to compensate for the lack of leadership experience in Moshe Rabbeinu's life. Other Midrashim, like the one cited by Rashi,¹⁰ tell of Moshe becoming Paraoth's chief of staff, similar to Yosef's role in the house of Potifar.¹¹ All of these sources are trying to

¹ ויחַר־אֶפְרַיִם יִקְרָא בְּמִשְׁחָה וַיֹּאמֶר הֲלֹא אֶהְיֶה לְךָ יְדִבְרֵי יְדִבְרֵי הוּא וְגַם הַנְּהַי הוּא יֵצֵא לְקִרְיַתְךָ וְרָאָה וְשָׁמַח בְּלִבּוֹ: וַיְדַבֵּר אֵלָיו וְשָׁמַח אֶת־הַדְּבָרִים בְּפִי וְאֵנֹכִי אֶהְיֶה עִם־פִּיךָ וְעִם־פִּי־הוּא וְהוֹרִיתִי אֶתְכֶם אֶת אֲשֶׁר תַּעֲשׂוּן: וַדְּבַר־הוּא לֹךְ אֶל־הָעָם וְהִיא הוּא: הִי־הִיא לֹךְ לָפָה וְאַתָּה תִּהְיֶה־לָּהּ: (שמות ד, יד-טו) \ וַיֹּאמֶר יְקֻנָּק אֶל־מֹשֶׁה רָאָה נִתְּתִיךָ אֱלֹהִים לְפָרְעֹה וְאַהֲרֹן אַחִיר: הִי־הִיא נְבִיאָה: אַתָּה תְּדַבֵּר אֶת כָּל־אֲשֶׁר אֶצְוֶה וְאַהֲרֹן אַחִיר: יְדַבֵּר אֶל־פָּרְעֹה וְשָׁלַח אֶת־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ־מִצְרָיִם: (שמות ז, א-ב) יַעֲזֹב מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר וְהֵן לֹא־יֵאֱמִינוּ לִי וְלֹא יִשְׁמְעוּ בְּקֻלִי כִּי יֹאמְרוּ לֹא־נִרְאָה אֵלֶיךָ יְקֻנָּק: ... וְהִיא אִם־לֹא יֵאֱמִינוּ גַם לְשִׁנֵּי הָאֱמוּנוֹת הָאֵלֶּה וְלֹא יִשְׁמְעוּן לְקֻלְךָ וְלִקְרַחַת מִמִּי־הֵי־אֵר וְשָׁפַקְתָּ הַיְבֻשָּׁה וְהִי־הַמַּיִם אֲשֶׁר תִּקַּח מִן־הַיָּאֵר וְהִי־לְדָם בִּיבֻשָּׁת: (שמות ד, א-ט) וַיֵּצֵא דָוִד בְּכָל־אֲשֶׁר יִשְׁלַחְנֵהוּ שְׂאוֹל יִשְׁפֹּל וְיִשְׁמְחֵהוּ שְׂאוֹל עַל אֲנָשֵׁי הַמִּלְחָמָה וְיִיטֵב בְּעֵינֵי כָל־הָעָם וְגַם בְּעֵינֵי עַבְדֵי שְׂאוֹל: (שמואל א יח, ה) וַיִּלְךְ דָּוִד מִשָּׁם וַיִּמְלֹט אֶל־מְעַרְתַּי עַד־לָם וַיִּשְׁמְעוּ אַחִיר וְכָל־בְּיַת אָבִיו וַיִּרְדּוּ אֵלָיו שָׁמָּה: וַיִּתְקַבְּצוּ אֵלָיו כָּל־אִישׁ מִצּוֹק וְכָל־אִישׁ אֲשֶׁר־לוֹ נֶשֶׁל וְכָל־אִישׁ מֵרֶגֶזֶשׁ וְהִי עֲלֵיהֶם לְשָׂר וְהִי עֹמֵה כְּאַרְבַּע מְאוֹת אִישׁ: (שמואל א כב, א-ב) וְאֲנָשֵׁי אֲשֶׁר־עִמּוֹ הֵעֲלָה דָוִד אִישׁ וּבֵיתוֹ וַיִּשְׁבּוּ בְּעָרֵי חֶבְרוֹן: וַיִּבְּאוּ אֲנָשֵׁי: הַיְהוּדָה וַיִּמְשְׁחוּ־שָׁם אֶת־דָּוִד לְמֶלֶךְ עַל־בְּיַת: הַיְהוּדָה וַיִּגְדּוּ לְדָוִד לְאֹמֶר אֲנָשֵׁי יְבִישׁ גַּדְעֵד אֲשֶׁר קִבְּרוּ אֶת־שְׂאוֹל: (שמואל ב ב, ג-ד) וַיִּבְּאוּ כָל־שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל אֶל־דָּוִד חֶבְרוֹן וַיֹּאמְרוּ לְאֹמֶר הֲנֵנוּ עִמָּךְ וּבְשָׂרְךָ אֲנַחְנוּ: גַּם־אֲתָמוּל גַּם־שָׁלֹשׁם בְּהִיּוֹת שְׂאוֹל מֶלֶךְ עָלֵינוּ אַתָּה הֵייתָ הַמוֹצֵא וְהַמְבִּיא אֶת־יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר יְקֻנָּק לֹךְ אַתָּה תִּרְעַה אֶת־עַמִּי אֶת־יִשְׂרָאֵל וְאַתָּה תִּהְיֶה לְנֶגֶד עַל־יִשְׂרָאֵל: וַיִּבְּאוּ

כָּל־זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל־הַמֶּלֶךְ חֶבְרוֹןָה וַיְקַרְתָּ הֶם־הַמֶּלֶךְ דָּוִד בְּרִית בְּחֶבְרוֹן לְפָנָי יְקֻנָּק וַיִּמְשְׁחוּ אֶת־דָּוִד לְמֶלֶךְ עַל־יִשְׂרָאֵל: בְּיַשְׁלֵשִׁים שָׁנָה דָּוִד בְּמִלְכּוֹ אַרְבַּעִים שָׁנָה מֶלֶךְ: בְּחֶבְרוֹן מֶלֶךְ עַל־הַיְהוּדָה שָׁבַע שָׁנִים וְשָׁשָׁה חֳדָשִׁים וּבִירוּשָׁלַם מֶלֶךְ שְׁלֹשִׁים וְשֵׁשׁ שָׁנָה עַל כָּל־יִשְׂרָאֵל וַיְהוּדָה: (שמואל ב ה, א-ה) מֹשֶׁה הִיָּה בְּסוֹבִיבוֹת עֲשָׂרִים כְּשֶׁהוּא בָּרַח מִמִּצְרַיִם (וְהִי בִימֵי הֵם וַיְגַדֵּל מֹשֶׁה, בן עֲשָׂרִים שָׁנָה הִיָּה מֹשֶׁה בְּאוֹתָה שָׁעָה, וַיִּשׁ אֹמְרִים בן אַרְבַּעִים – שְׁמוֹת רַבָּה א, כז) וְלֹא חָזַר עַד שְׁהוּא הִיָּה בן שְׁמוֹנִים שָׁנָה וְאִין שׁוּם פִּירוּט אוֹ הַזְכָּרָה עַל הַשְּׁשִׁים שָׁנָה בִּינְתֵימִים אֵלֶּה שְׁהִיָּה רוּעָה צֶאֱן חוֹתָנוּ ... וַיִּמְהַרוּ וַיִּפְּטִיטוּ אִישׁ לְבוּשׁוֹ וַיִּשְׁלִיכוּ אֶרְצָה וַיַּעֲשׂוּ בְּמָה גְדוּלָה וַיּוֹשִׁיבוּ עֲלֶיהָ אֶת מֹשֶׁה וַיִּתְקַבְּרוּ שְׁפּוֹרוֹת וַיֹּאמְרוּ יְחִי הַמֶּלֶךְ יְחִי הַמֶּלֶךְ וַיִּשְׁבְּעוּ כָל הַשָּׂרִים וְכָל הָעָם לִתֵּת לוֹ אֶת הַכּוֹשִׁית הַגְּבִירָה אֶת־שֵׁת קוֹקֶס לֹא לְאִשָּׁה וַיִּמְלִיכוּ אוֹתוֹ עֲלֵיהֶם, וּמֹשֶׁה בן שָׁבַע וְעֲשָׂרִים שָׁנָה מִלְּכּוֹ עַל בְּנֵי כּוּשׁ... וְהִימִים אֲשֶׁר מֶלֶךְ עַל בְּנֵי כּוּשׁ אַרְבַּעִים שָׁנָה, וַיִּצְלַח בְּכָל מִלְחָמָתוֹ כִּי ה' אֱלֹקֵי אֲבוֹתָיו אֵתוּ... (יְלֻקוּת שְׁמוֹנוֹת שְׁמוֹת רַמְז קסח) וַתְּדַבֵּר מִרְיָם וְאַהֲרֹן בְּמִשְׁחָה עַל־אֲדֹת הָאֲשָׁה הַכֹּשִׁית אֲשֶׁר לְקַח כִּי־אִשָּׁה כֹּשִׁית לְקַח: (במדבר יב, א) וַיְגַדֵּל מֹשֶׁה - וְהוּא כָּבֵר כְּתִיב וַיְגַדֵּל הִילֵד (פסוק י) אֹמֶר רַבִּי הַיְהוּדָה רַבְרִי אֲלַעֲיָי הָרֵאשׁוֹן לְקוֹמָה וְהַשְּׁנִי לְגְדוּלָה, שְׁמִינְהוּ פִּרְעָה עַל בְּיַתוֹ: (רש"י שְׁמוֹת ב, יא) הָעֵרָה: בְּתַנְחוּמָא לֹא מוֹפִיעַ הַסִּיּוֹם "שְׁמִינְהוּ פִּרְעָה עַל בְּיַתוֹ" מִדְּרַשׁ תַּנְחוּמָא פִּרְשֵׁת וִירָאִי ז

bridge the glaring gap between Moshe's being a shepherd and his suddenly being thrust into a position of leadership which only serves to exacerbate the absence in the Torah of any description of Moshe's evolution into becoming a leader.

Leadership experience can be garnered in two fashions. One is the assumption of smaller positions of responsibility that gradually grow into larger leadership roles. On the other hand, one can also gain experience by encountering and navigating challenges that prepare the individual for the task. Obviously, in an optimal world, the leader would possess a background that includes both of these, but in situations that involve the birth of a new nation, it might be much harder or nearly impossible to come by leaders with significant prior leadership experience. In the absence of such previous leadership trials, one would hope and expect the leader's life experience to compensate for the lack of leadership background. In that vein, we would like to suggest that the anecdotes from Moshe's life story prior to assuming the mantle of leadership, which are told in Parshat Shmot, are actually a microcosm of all the challenges that he will encounter after becoming the leader of Bnei Yisrael. It would seem that Chazal were attuned to this concept since many of the Midrashim seem to enhance the linguistic parallels that point to this phenomenon. We will try to lay out the highlights of the parallels in prose, but as in previous instances we will add a table at the end of the D'var Torah that will provide more detail and a visual perspective of our thesis.

Moshe is born under the shadow of Paraoh's decree that all male children shall be thrown into the Ye'or (כָּל הַבֶּן הַיְלֹוֹד הַיְאָרָה תִשְׁלִיכֶנּוּ).¹² Painted into a corner, his mother is left with no choice, but to place him into a basket a float him in the reeds on the banks of the Ye'or (וַתִּשֶׂם בְּסוּף עַל שְׂפַת הַיְאָר).¹³ His sister watches from nearby to see what salvation might be wrought by God.¹⁴ Suddenly, the daughter of Paraoh appears and

spots the baby amongst the reeds. She stretches out her arm and plucks the basket from the waters. When she discovers that there is a baby inside, she has pity on the baby and decides to undermine her father's decree by sparing the baby's life.¹⁵ The Gemara in Sota identifies the date of this occurrence as the twenty-first of Nissan which not coincidentally is the same date as Kriyat Yam Suf.¹⁶ Rabbi Elazar goes one step further and also suggests that the reeds mentioned (וַתִּשֶׂם בְּסוּף עַל שְׂפַת הַיְאָר) are synonymous with Yam Suf, the Sea of Reeds.¹⁷ The Midrash in Sota also mentions that Paraoh's daughter was so taken by the baby because of the presence of God that accompanied him.¹⁸ All of these Midrashim are pointing to the fact that this story is parallel to Bnei Yisrael's experience at the Yam Suf. There, the pursuing Egyptian army had pinned Bnei Yisrael against the Yam Suf which left them no choice or possible escape but to enter the waters.¹⁹ Moshe instructs the people to stand by and watch the salvation provided by God. God commands Moshe to stretch out his arm over the waters which suddenly splits the sea to allow Bnei Yisrael to cross to safety and sets in motion the final defeat of Paraoh. Bnei Yisrael witness the presence of God, and the Egyptians chasing them are trapped in the collapsing sea to avenge their drowning of the Israelite children.²⁰

Now that the daughter of Paraoh has spared Moshe, she needs to find him a wet nurse. The Midrash claims that she tried and failed with many Egyptian nurses.²¹ This then leads to the continuation of the story in the Torah whereby his sister offers to fetch a nurse from the Ivriot and calls the mother of the child to nurse him.²² Moshe is returned to his biological mother to be nursed and raised until he is old enough to return to the daughter of Paraoh. Bnei Yisrael's emergence from the Yam Suf is peppered with stories of their inability to find water or food in the desert. They wander for three days without finding water until they finally reach waters that are not potable because they are bitter.²³ Eventually, God shows Moshe how to make the

¹² וַיֵּצֵא פַרְעֹה לְכָל עַמּוֹ לְאֹמֵר כָּל הַבֶּן הַיְלֹוֹד הַיְאָרָה תִשְׁלִיכֶנּוּ וְכָל הַבֵּת תִּחְיִין: (שמות א,כב)

¹³ וְלֹא יָקָלָה עוֹד הַצְּפִינוּ וַתִּקַּח לוֹ תַבַּת גָּמָא וַתַּחְמְרָה בַּחֲמֹר וּבְצִפְתָּ וַתִּשֶׂם בָּהּ אֶת הַיְלֹוֹד וַתִּשֶׂם בְּסוּף עַל שְׂפַת הַיְאָר: (שמות ב,ג)

¹⁴ וַתִּתְצַב אַחֲתוֹ מֵרַחֵק לִדְעָה מֶה יַעֲשֶׂה לוֹ: (שמות ב,ד)
¹⁵ וַתִּרְדּוּ בַת פַּרְעֹה לְרַחֵץ עַל הַיְאָר וַנִּעְרַתֶּיהָ הַלֵּכַת עַל יַד הַיְאָר וַתִּרְאֵ אֶת הַתַּבָּהּ בַּתּוֹךְ הַסּוּף וַתִּשְׁלַח אֶת אִמָּתָהּ וַתִּקְחֶהּ: וַתִּפְתַּח וַתִּרְאֶהוּ אֶת-הַיְלֹוֹד וְהִנֵּה-נֹעֵר בְּכָהּ וַתַּחְמַל עָלָיו וַתִּאֲמַר מִי־לִי הָעִבְרָיִים זֶה: (שמות ב,ה-ו)

¹⁶ ר' חנינא בר פפא אמר: אותו היום עשרים ואחד בניסן היה, אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה: רבונו של עולם, מי שעתיד לומר שירה על הים ביום זה, ילקה ביום זה?

¹⁷ ותשם בה את הילד ותשם בסוף - רבי אלעזר אומר: ים סוף, רבי שמואל בר נחמני אמר: אגם, כדכתיב: ישעיהו יט קנה וסוף קמלו (סוטה יב.)

¹⁸ ותפתח ותראהו את הילד - ותרא מיבעי ליה! א"ר יוסי ברבי חנינא: שראתה שכניה עמו (סוטה יב.)

¹⁹ שמות יד, ט-לא

²⁰ מִרְקַבַּת פַּרְעֹה וַחִילוֹ יָרָה בָּיָם וּמִבְחַר שְׁלִישֵׁי טַבְעוֹ בָּיָם סוּף: (שמות טו, ד) \\ ד"א מרכבות פרעה במדה שמדדו בה מדדת להם, הן אמרו כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו (שמות א,כב) אף אתה באותה מדה מדדת להם שנאמר מרכבות פרעה (מכילתא דר"י לח מס' דשירה פ"ד ד"ה מרכבות)

²¹ ...לפי שהחזירתי על כל המצטרות ופסל אותן. (שמות רבה 'שנאן' פרשה א,כה ותאמר)

²² וַתִּאֲמַר אַחֲתוֹ אֵל בַּת פַּרְעֹה הַאֲלֶךְ וְקִרְאתִי לָךְ אִשָּׁה מִיְּנֻקַּת מִן הָעִבְרִית וַתִּינַק לָךְ אֶת הַיְלֹוֹד: וַתִּאֲמַר לָהּ בַת פַּרְעֹה לְכִי וַתִּלָּךְ הָעֲלָמָה וַתִּקְרָא אֶת אִם הַיְלֹוֹד: (שמות ב,ז-ח) שמות טו,כב-כז

waters drinkable which provides them with the much needed water. The scenario repeats itself again with the Maan and again with the waters at Masa u'M'Riva.²⁴ Each time Moshe provides a solution that allows Bnei Yisrael to be nurtured and nourished by God, the source of all their sustenance.

Once Moshe is weaned, his mother brings him to his adoptive mother, the daughter of Paraoth.²⁵ What is so striking is that Moshe is now the lone member of his nation to take up residence in, or maybe even enter, the king's palace. The Midrah suggests that the daughter of Paraoth's interest and maybe even infatuation with Moshe was because of his unusual countenance. "Whoever saw him could not take their eyes off of him."²⁶ Paraoth, as his adoptive grandfather, used to play with him on his lap whereby Moshe would playfully remove Paraoth's crown and place it on his own head (presaging Moshe's eventual defeat of Paraoth). The other opinion in the Gemara Sota as to the date when Moshe was placed in and saved from the waters is the sixth of Sivan, an obvious reference to Ma'amad Har Sinai.²⁷ Given that perspective, it is interesting to note the Gemara's interpretation that the reason Paraoth's daughter went to bathe in the waters was to "cleanse" herself of the idolatrous practices of her father's house (a quasi-conversion).²⁸

Interestingly, Ma'amad Har Sinai has many of these same elements. Moshe instructs the people to sanctify themselves and launder their clothing in anticipation of the revelation at Har Sinai, or in the view of Chazal undergo conversion.²⁹ Here too, Moshe alone is instructed to approach God while everyone else remains on the outside.³⁰ After the Chet Ha'Egel, Bnei Yisrael are instructed to remove their crowns or finery from Ma'amad Har Sinai³¹ while Moshe who was on Har Sinai returns with a radiance that

captivates Bnei Yisrael and must be veiled.³² Moshe is the lone member of Bnei Yisrael to have grown up in a house of royalty and to speak face to face with Paraoth on a regular basis and similarly he alone ascends Har Sinai to receive the Luchot and learn the Torah and he also uniquely speaks to God Panim El Panim (פנים אל פנים).³³

Once Moshe grows up, he wanders out of the palace to see the plight of his people.³⁴ He is appalled by the moral indifference of the Egyptian taskmaster and impulsively takes action by killing the oppressor. Moshe is a Levi and similar to his forefather, who wiped-out the city of Sh'chem, is zealous, impulsive and unwavering in his dedication to that which is right and just. That leads Moshe to take immediate action upon exiting the palace even though it may not have been the popular thing to do or in his best interests. This is very similar to Moshe's return from Har Sinai (palace) to the camp of Israel (his people) after receiving the Luchot. Upon witnessing the unimaginable Chet Ha'Egel, he cries out, "ויאמר מי ליקוק אֱלֹהֵי".³⁵ Sure enough, the entire tribe of Levi gathers at his side, whereupon he commands them to purge the camp of the violators.

Moshe's killing of the Egyptian taskmaster eventually lands him in trouble with Paraoth. His fear is piqued by the fact that when he intercedes with the two quarreling Ivrim he encounters, they ask him if he plans to kill them like he killed the Egyptian. Moshe surmises from this that his supposedly surreptitious actions have now been exposed and it is only a matter of time before the information reaches Paraoth. Rashi quotes the Midrash that suggests that Paraoth was made aware of this incident by informers from amongst Bnei Yisrael.³⁶ Moshe thereby concludes that it must be the sin of Lashon Ha'Ra that landed Bnei

²⁴ שמות פרק טז-יז

²⁵ ויגדל הילד ותבארו לבת פרעה ויהי לה לבן ותקרא שמו משה ותאמר כי מן המים משייתהו: (שמות ב, י')

²⁶ ותביארו לבת פרעה ויהי לה לבן (שמות ב). היתה בת פרעה מנשקת ומחבקת אותו כאילו הוא בנה ולא היתה מוציאתו מפלטרין של מלך, ולפי שהיה יפה היו הכל מוציאתו אותו ומתאנים לראותו. מי שהיה רואהו לא היה מעביר עיניו מעליו. והיה פרעה נוטלו ומחבקו והוא נוטל כתר של פרעה מעל ראשו ונותנו על ראשו, כמו שענית לעשות לו כשהיה גדול. (שמות רבה 'שנאן' א, כו ותביארו)

²⁷ רבי אחא בר תיבנא אמר: אותו היום ששה בסיון היה, אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה: רבש"ע, מי שענית לקבל תורה מהר סיני ביום זה, ילקה ביום זה? (סוטה יב:)

²⁸ ותרד בת פרעה לרחוץ על היאור - א"ר יוחנן משום ר' שמעון בן יוחי: מלמד, שירדה לרחוץ מגלולי אביה (סוטה יב:)

²⁹ ויאמר יקוק אל משה לך אל העם וקדשתם היום ומחר וכבסו שמלתם: (שמות יט, י')

³⁰ ויעמד העם מרחק ומשה נגש אל הערפל אשר שם האלקים: (שמות כז, כ) ונגש משה לבדו אל יקוק והם לא יגשו והעם לא יעלו עמו: (שמות כד, ב)

³¹ וישמע העם את הדבר הרע הזה ויתאבלו ולא שתו איש עדי' עליו: ויאמר יקוק אל משה אמר אל בני ישראל אתם עם קשה ערף רגע אחד אעלה בקרבך וכליתך ועתה

הורד עדיך מעליך ואדעה מה אעשה לך: ויתנצלו בני ישראל את עדי' מהר חורב (שמות לג, ד-ו)

³² וירא אהרן וכל בני ישראל את משה והנה קרן עור פניו ויראו מגשת אליו: ויראו בני ישראל את פני משה ויראו את המסכה על פניו עד באו לדבר אתו: (שמות לד, ו-ז)

³³ לא-כן עבדי משה בכל-ביתי נאמן הוא: פה אל-לָה אֱדַבְרֶבּוֹ ומראה ולא בחידות ותמנת יקוק יביט ומדוע לא ראתם לדבר בעבדי במשה: (במדבר יב, ו-ח)

³⁴ וילך איש מבית לוי ויקח את בת לוי: ויהי בימים ההם ויגדל משה ויצא אל אחיו וירא בסבלתם וירא איש מצרי מקה איש עברי מאחיו: ויפן כה וכה וירא כי אין איש ויר את המצרי ויטמנהו בחול: (שמות ב, א ויא-ב)

³⁵ ויעמד משה בשער המחנה ויאמר מי ליקוק אלי ויאספו אליו כל בני לוי: ויאמר להם כה אמר יקוק אלהי ישראל שימו איש חרבו על ירכו עברו ושברו משער לשער במחנה ויהרגו איש את אחיו ואיש את רעהו ואיש את קרבו: (שמות לב, כו-כז)

³⁶ אמר ר' יהודה הלוי בר' שלום היה משה אומר לפני הקב"ה רבוננו של עולם מפני מה זאת האומה משתעבדת, שבעים אומות יש בעולם ואין משועבדות אלא האומה הזאת לבד, אכן נודע החטא הזאת, כדכתיב אכן נודע הדבר (שמות ב יד), שלא על חנם אתם משתעבדים, מה עשה משה, ויברח משה מפני פרעה והלך לו למדין אצל יתרו. (תנחומא וארא סימן יז) וירא משה - כפשוטו. ומדרשו דאג לו על שראה בישראל רשעים דלטרוין, אמר מעתה שמא אינם ראויין להגאל: (רש"י שמות כ, יד)

Yisrael in this difficult predicament of exile. As a result of this Lashon Ha'ra, Moshe is forced to run away to Midyan where he spends his years of exile shepherding sheep in the Midbar. According to the Midrash, Moshe ran away either at the age of twenty or forty.³⁷ If he left Mitzrayim at forty and returned at the age of eighty,³⁸ he spent forty years in exile. Once again here, this vignette is reminiscent of the Chet Ha'M'Raglim (חט המרגלים). After the spies bring back a seditious and evil report about the Land of Israel which leads to a rebellious groundswell and heresy amongst the people, God decrees that Bnei Yisrael will be relegated to wandering in the Midbar for forty years (with Moshe shepherding them) and all the male members from age twenty and older will perish in the desert.

When Moshe heads out of the palace on the "second" day, he tries to intervene in a quarrel that he witnesses between two Ivrim.³⁹ He is once again bothered by the inappropriate behavior or injustice and tries to mediate the situation. Shockingly, the quarreling parties turn to Moshe and say, "who appointed you to be a leader or ruler over us?" They reject his leadership overtures as well as his moral guidance. In the Gemara Nedarim, Chazal identify the arguing parties as Datan and Aviram (דטן ואבירם).⁴⁰ This is so interesting because Datan and Aviram make similar claims in opposition to Moshe's leadership in Korach's rebellion. When Moshe approaches them personally to try to quell the rebellion, they respond negatively to Moshe's overtures by asking "why do you lord over the congregation of God?" and "Is it not enough...that you also want to lord over us?"⁴¹ Their rejection of Moshe is almost identical to the claims of the quarreling Ivrim.⁴²

God tells Moshe that it is safe for him to return to Egypt "because all of those looking to prosecute

you have passed away." Once again, Chazal in the Gemara Nedarim assume this is a reference to Datan and Aviram who had not passed away, but rather had fallen on hard economic times that impoverished them. They invoke the dictum that Ani Chashuv K'Met (עני חשוב כמת) in order to suggest that they had "passed away".⁴³ After they or whoever was an obstacle had passed away, Moshe is able to begin his mission to lead Bnei Yisrael out of Mitzrayim. Similarly, in Korach's rebellion, once the perpetrators are eliminated along with their possessions by being swallowed up by the ground, Moshe's leadership is firmly grounded.⁴⁴ Or possibly, when all the generation of the Exodus perishes in the Midbar, God instructs Moshe to begin the process of leading the next generation into the Land of Israel.⁴⁵

At this point in Moshe's life, God's intention was for Moshe to not only lead Bnei Yisrael in the Exodus, but also to accompany them into the Land of Israel. The subsequent vignettes, including the story of the burning bush, the anecdote about circumcision and Moshe's complaining about his initial failure to secure Bnei Yisrael's freedom from Paraoth, all find parallel narratives in Sefer Yehoshua.

In summary, while it is possible that Moshe did not have official previous leadership experience, the challenges, trials and tribulations he encounters during his lifetime are a microcosm of the more formidable challenges that he will face when he assumes the mantle of leadership. What is true for Moshe is true of each individual in their own capacity. Through this prism, we can therefore attempt to take a more positive approach to our challenges and difficulties in life since they are lessons that will help make us more capable and experienced leaders in the future.

Shabbat Shalom

³⁷ ויאמר מי שמך לאיש שר ושפט עלינו (שמות/ב). ר' יהודה אמר: בן עשרים שנה היה משה באותה שעה. אמרו לו: עדיין אין אתה ראוי להיות שר ושופט עלינו שבן מ' לבינה. ר' נחמיה אומר: בן מ' שנה היה, אמרו לו: ודאי שאתה איש, אבל אין אתה ראוי להיות שר ושופט עלינו. (שמות רבה 'שנאן' א, ל ויאמר)

³⁸ ומשה בן שמונים שנה ואהרן בן שלש ושמנים שנה בדברם אל פרעה: (שמות ז, ז)

³⁹ ויצא ביום השני והנה שני אנשים עברים נצים ויאמר לרשע למה תכה רעך: ויאמר מי שמך לאיש שר ושפט עלינו הלהרגני אתה אמר כאשר הרגת את המצרי ויירא משה ויאמר אכן נודע הדבר: (שמות ב, יג-יד)

⁴⁰ ורבנן מאי טעמיהו? קסברי: הנהו מי מיייתי? והא אמר ר' יוחנן משום ר' שמעון בן יוחי: כל מקום שנאמר נצים ונצבים - אינן אלא דטן ואבירם! (נדרים סד:) \\\ ועיין תנחומא פרשת קרח סימן ח

⁴¹ ויקהלו על משה ועל אהרן ויאמרו: אלהם רב לכם כי כל העדה כלם קדשים ובתוכם יקוק ומדוע תתנשא על קהל יקוק: (במדבר טז, ג) \\\ וישלח משה לקרא לדתן ולאבירם בני אליאב ויאמרו לא נעלה: המעט כי העליתנו מארץ זבת חלב ודבש להמיתנו במדבר כי תשתגר עלינו גם השתגר: (במדבר טז, יג)

⁴² אפשר גם לומר ששני הסיפורים האלו על משה כאשר הוא יצא מהארמון מקבילים

למלחמת עמלק ומינוי השופטים בביקור יתרו

⁴³ אמר ר' יוחנן משום ר' שמעון בן יוחי: כל מקום שנאמר נצים ונצבים - אינן אלא דטן ואבירם! אלא אמר ר' ל: שירדו מנכסיהן. אריב"ל: כל אדם שאין לו בנים חשוב כמת, שנאמר: הבה לי בנים ואם אין מתה אנכי; ותניא, ארבעה חשובין כמת: עני, ומצורע, וסומא, ומי שאין לו בנים, עני - דכתיב: כי מתו כל האנשים... (נדרים סד:) \\\ ועיין רש"י שמות ד, יט

⁴⁴ וירדו הם וכל אשר להם תיים שאלהם ותגס עליהם הארץ ויאבדו מתוך הקהל: (במדבר טז, ג)

⁴⁵ כי אמר יקוק להם מות ימותו במדבר ולא נותר מהם איש כי אם כלב בן יפנה והושע בן נון: (במדבר כו, ט) \\\ וזה הדבר אשר מל הושע כל העם היצא ממצרים הדברים כל אנשי המלחמה מתו במדבר בדרך בצאתם ממצרים: כי מלים היו כל העם היצאים וכל העם הילדים במדבר בדרך בצאתם ממצרים לא מלו: כי ארבעים שנה הלכו בני ישראל במדבר עד תם כל הגוי אנשי המלחמה היצאים ממצרים אשר לא שמעו בקול יקוק אשר נשבע יקוק להם לבלתי הראותם את הארץ אשר נשבע יקוק לאבותם לתת לנו ארץ זבת חלב ודבש: (יהושע ה, ד-ה)

משה	בני ישראל
<p>שמות פרק א</p> <p>(כב) ויצו פרעה לכל עמו לאמר כל הבן הילוד היארה תשליכהו וכל הבת תחיון :</p> <p>שמות פרק ב</p> <p>(א) וילך איש מבית לוי ויקח את בת לוי : (ב) ותהר האשה ותלד בן ותרא אותו כי טוב הוא ותצפנהו שלשה ירחים : (ג) ולא יכלה עוד הצפינו ותקח לו תבת גמא ותחמרה בחמר ובזפת ותשם בה את הילד ותשם בסוף על שפת היאר : (ד) ותתצב אחתו מרחק לדעה מה יעשה לו : (ה) ותגד בת פרעה לרחץ על היאר ונערתיקה הלכת על יד היאר ותרא את התבה בתוך הסוף ותשלח את אמתה ותיקחה : (ו) ותפתח ותראה את הילד והנה גער בכה ותחמל עליו ותאמר מילדי העברים זה :</p>	<p>שמות פרק יד</p> <p>(יג) ויאמר משה אל העם אל תיראו התיצבו וראו את ישועת יקוק אשר יעשה לכם היום כי אשר ראיתם את מצרים היום לא תסיפו לראתם עוד עד עולם :</p> <p>(יד) יקוק ילחם לכם ואתם תחישו : פ</p> <p>(טו) ויאמר יקוק אל משה מה תצעק אלי דבר אל בני ישראל ויסעו : (טז) ואתה הרם את מטף ונטה את ידך על הים ובקעהו ויבאו בני ישראל בתוך הים ביבשה : (יז) ואני הנני מחזק את לב מצרים ויבאו אחריהם ואכבדה בפרעה ובכל חילו ברכבו ובפרשיו : (יח) וידעו מצרים כי אני יקוק בהכבדי בפרעה ברכבו ובפרשיו : (יט) ויסע מלאך האלהים ההלך לפני מחנה ישראל וילך מאחריהם ויסע עמוד הענן מפניהם ויעמד מאחריהם : (כ) ויבא בין מחנה מצרים ובין מחנה ישראל ויהי הענן והחשך ויאר את הלילה ולא קרב זה אל זה כל הלילה : (כא) ויט משה את ידו על הים וילך יקוק את הים ברוח קדים עזה כל הלילה וישם את הים לחרבה ויבקעו המים : (כב) ויבאו בני ישראל בתוך הים ביבשה והמים להם חמה מימינם ומשמאלם : (כג) וירדפו מצרים ויבאו אחריהם כל סוס פרעה רכבו ופרשיו אל תוך הים : (כד) ויהי באשמרת הבקר וישקף יקוק אל מחנה מצרים בעמוד אש וענן ויהם את מחנה מצרים : (כה) ויסר את אפן מרכבתיו וינהגהו בכבדת ויאמר מצרים אנסה מפני ישראל כי יקוק נלחם להם במצרים : פ (כו) ויאמר יקוק אל משה נטה את ידך על הים וישבו המים על מצרים על רכבו ועל פרשיו : (כז) ויט משה את ידו על הים וישב הים לפנות בקר לאיתנו ומצרים נסים לקראתו וינער יקוק את מצרים בתוך הים : (כח) וישבו המים ויכסו את הרכב ואת הפרשים לכל חיל פרעה הבאים אחריהם בים לא נשאר בהם עד אחד : (כט) ובני ישראל הלכו ביבשה בתוך הים והמים להם חמה מימינם ומשמאלם : (ל) וישע יקוק ביום ההוא את ישראל מיד מצרים וירא ישראל את מצרים מת על שפת הים : (לא) וירא ישראל את היד הגדלה אשר עשה יקוק במצרים וייראו העם את יקוק ויאמינו ביקוק ובמשה עבדו :</p> <p>שמות פרק טו</p> <p>(ד) מרכבת פרעה וחילו ירה בים ומבחר שלשיו טבעו בים סוף :</p>
<p>שמות פרק ב</p> <p>(ז) ותאמר אחתו אל בת פרעה האלף וקראתי לך אשה מינקת מן העברית ותינק לך את הילד : (ח) ותאמר לה בת פרעה לכי ותלך העלמה ותקרא את אם הילד :</p> <p>שמות רבה (שנאן) פרשה א ד"ה א, כה ותאמר</p> <p>א, כה ותאמר אחתו אל בת פרעה [האלך וקראתי לך אשה מינקת מן העברית] (שמות/ב'). למה אמרה מרים מן העבריות? וכי אסור היה למשה לינק מחלב הנוכריות? לא כן תנינן: בת ישראל לא תניק בנה של נכרית, אבל נכרית בנה של ישראל מניקת ברשותה? אלא למה אמרה כן - לפי שהחזירתו על כל המצריות ופסל אותן. ולמה פסלן? אמר הקב"ה: פה שעתיד לדבר עמי יינק דבר טמא? והיינו דכתיב: את מי יורה דעה ואת מי יבין שמועה גמולי מחלב עתיקי משדים (ישעיהו כח). דבר אחר: למה</p>	<p>שמות פרק טו</p> <p>(כב) ויסע משה את ישראל מים סוף ויצאו אל מדבר שור וילכו שלשת ימים במדבר ולא מצאו מים : (כג) ויבאו מרתה ולא יכלו לשאת מים ממרה כי מרים הם על כן קרא שמה מרה : (כד) וילנו העם על משה לאמר מה נשתה : (כה) ויצעק אל יקוק ויורה יקוק עץ וישלך אל המים וימתקו המים שם שם לו חק ומשפט ושם נסהו : (כו) ויאמר אם שמוע תשמע לקול יקוק אלהיך והישר בעיניו תעשה והאזנת למצותיו ושמת כל חקיו כל המחלה אשר שמת במצרים לא אשים עליך כי אני יקוק רפאך : (כז) ויבאו אילמה ושם שתים עשרה עינת מים ושבעים תמרים ויחנו שם על המים :</p> <p>שמות פרק טז</p> <p>(ד) ויאמר יקוק אל משה הנני ממטיר לכם לחם מן השמים ויצא העם ולקטו דבר יום ביומו למען אנסנו הילך בתורתם אם לא :</p>

<p>(ה) וְהָיָה בַיּוֹם הַשְּׁשִׁי וְהַכִּינּוּ אֶת אֲשֶׁר יְבִיאוּ וְהָיָה מִשְׁנֵה עַל אֲשֶׁר יִלְקְטוּ יוֹם יוֹם : O</p> <p>(ו) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן אֶל כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עֲרַב וַיִּדְעַתֶּם כִּי יִקְוֶה הוֹצִיא אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם :</p> <p>(ז) וּבִקֶּר וּרְאִיתֶם אֶת כְּבוֹד יְקֹוֹק בְּשָׁמְעוּ אֶת תְּלַלְתֵיכֶם עַל יִקְוֶה וְנַחְנוּ מָה כִּי <תְלֹונו> תְּלִינוּ עֲלֵינוּ :</p> <p>(ח) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה בְּתַת יְקֹוֹק לְכֶם בְּעֲרַב בְּשֶׁר לֶאֱכֹל וְלֶחֶם בְּבִקֶּר לִשְׁבַע בְּשָׁמַע יְקֹוֹק אֶת תְּלַלְתֵיכֶם אֲשֶׁר אַתֶּם מְלִינִים עֲלָיו וְנַחְנוּ מָה לֹא עֲלֵינוּ תְלַלְתֵיכֶם כִּי עַל יְקֹוֹק</p>	<p>פסל דדיהו? אמר הקב"ה: עתיד זה לדבר עמי, למחר יאמרו המצריות: זה שמדבר עם השכינה - אני הינקתיהו.</p>
<p>שמות פרק יט</p> <p>(י) וַיֹּאמֶר יְקֹוֹק אֶל מֹשֶׁה לֵךְ אֶל הָעָם וְקַדְשֵׁתָם הַיּוֹם וּמָחָר וּכְבָסוּ שְׂמֹלֹתָם :</p> <p>שמות פרק כ</p> <p>(יז) וַיַּעֲמֵד הָעָם מֵרַחֵק וּמֹשֶׁה נָגַשׁ אֶל הָעֶרְפֶּל אֲשֶׁר שָׁם הָאֱלֹהִים :</p> <p>שמות פרק כד</p> <p>(א) וְאֵל מֹשֶׁה אָמַר עֲלֶה אֵל יְקֹוֹק אֲתָה וְאַהֲרֹן נָדָב וְאַבִּיהוּא וְשִׁבְעִים מְזֻקְנֵי יִשְׂרָאֵל וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם מֵרַחֵק :</p> <p>(ב) וְנָגַשׁ מֹשֶׁה לְבָדוּ אֵל יְקֹוֹק וְהֵם לֹא יָגִישׁוּ וְהָעָם לֹא יַעֲלוּ עִמּוֹ :</p> <p>שמות פרק לג</p> <p>(ד) וַיִּשְׁמַע הָעָם אֶת הַדְּבָר הַרְעָה וַיִּתְאַבְּלוּ וְלֹא שָׁתוּ אִישׁ עִדּוּיוֹ עֲלָיו :</p> <p>(ה) וַיֹּאמֶר יְקֹוֹק אֶל מֹשֶׁה אָמַר אֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אַתֶּם עִם קֶשֶׁה עֲרָף רַגַע אֶחָד אֲעֲלֶה בְּקִרְבְּךָ וְכִלְיֵיךָ וְעֵתָה הוֹרֵד עִדּוּךָ מֵעֲלֶיךָ וְאַדְעָה מָה אַעֲשֶׂה לָּךְ :</p> <p>(ו) וַיִּתְנַצְּלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת עֵדִים מֵהָר חוֹרֵב :</p> <p>שמות פרק לד</p> <p>(כט) וַיְהִי בְרִדַת מֹשֶׁה מֵהָר סִינַי וְשָׁנִי לַחַת הַעֲדַת בְּיַד מֹשֶׁה בְּרִדְתּוֹ מִן הָהָר וּמֹשֶׁה לֹא יָדַע כִּי קָרוֹן עוֹר פָּנָיו בְּדַבְּרוֹ אִתּוֹ :</p> <p>(ל) וַיֵּרָא אֶהָרֹן וְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת מֹשֶׁה וְהָיָה קָרוֹן עוֹר פָּנָיו וַיִּירָאוּ מִגִּישָׁת אֵלָיו :</p> <p>(לא) וַיִּקְרָא אֲלֵהֶם מֹשֶׁה וַיִּשְׁבּוּ אֵלָיו אֶהָרֹן וְכָל הַנְּשָׂאִים בְּעֵדָה וַיִּדְבֵּר מֹשֶׁה אֲלֵהֶם :</p> <p>(לב) וְאַחֲרֵי כֵן נִגְשׁוּ כָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּצְוּם אֶת כָּל אֲשֶׁר דָּבַר יְקֹוֹק אִתּוֹ בְּהָר סִינַי :</p> <p>(לג) וַיְכַל מֹשֶׁה מְדַבֵּר אֲתָם וַיִּתְּנוּ עַל פָּנָיו מִסּוּהָ :</p> <p>(לד) וּבָבֹא מֹשֶׁה לִפְנֵי יְקֹוֹק לְדַבֵּר אִתּוֹ יָסִיר אֶת הַמִּסּוּהָ עַד צֵאתוֹ וַיִּצָּא וְדָבַר אֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת אֲשֶׁר יִצְוָה :</p> <p>(לה) וַיֵּרְאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת פְּנֵי מֹשֶׁה כִּי קָרוֹן עוֹר פָּנָיו מֹשֶׁה וְהִשְׁבִּיב מֹשֶׁה אֶת הַמִּסּוּהָ עַל פָּנָיו עַד בָּאוּ לְדַבֵּר אִתּוֹ :</p>	<p>תלמוד בבלי מסכת סוטה דף יב עמוד ב</p> <p>ותרד בת פרעה לרוחוץ על היאור - א"ר יוחנן משום ר' שמעון בן יוחי: מלמד, שירדה לרוחוץ מגלולי אביה</p> <p>שמות פרק ב</p> <p>(י) וַיִּגְדַל הַיֵּלֶד וַתִּבְאֶהוּ לְבַת פְּרַעֲה וַיְהִי לָהּ לְבֵן וַתִּקְרָא שְׁמוֹ מֹשֶׁה וַתֹּאמֶר כִּי מִן הַמַּיִם מִשִּׁיתַּחֲוִי :</p> <p>(יא) וַיְהִי בְּיָמִים הֵהָם וַיִּגְדַּל מֹשֶׁה וַיִּצָּא אֶל אָחִיו וַיֵּרָא בְּסִבְלַתָם וַיֵּרָא אִישׁ מִצְרִי מִכָּה אִישׁ עֹבְרֵי מֵאָחִיו</p> <p>תלמוד בבלי מסכת סוטה דף יב עמוד ב</p> <p>רבי אחא בר חנינא אמר: אותו היום ששה בסיון היה, אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה: רבש"ע, מי שעתיד לקבל תורה מהר סיני ביום זה, ילקה ביום זה?</p> <p>שמות רבה (שנאן) פרשה א ד"ה א, כו ויגדל</p> <p>א, כו ויגדל הילד (/שמות/ ב'). כ"ד חדשים הניקתו ואת אמרת ויגדל הילד? אלא שהיה גדל שלא כדרך כל הארץ</p> <p>שמות רבה (שנאן) פרשה א ד"ה א, כו ותביאהו</p> <p>א, כו ותביאהו לבת פרעה ויהי לה לבן (/שמות/ ב'). היתה בת פרעה מנשקת ומחבקת אותו כאילו הוא בנה ולא היתה מוציאתו מפלטרין של מלך, ולפי שהיה יפה היו הכל מוציאים אותו ומתאווים לראותו. מי שהיה רואהו לא היה מעביר עיניו מעליו. והיה פרעה נוטלו ומחבקו והוא נוטל כתרו של פרעה מעל ראשו ונותנו על ראשו, כמו שעתידי לעשות לו כשיהיה גדול.</p>
<p>שמות פרק לב</p> <p>(כו) וַיַּעֲמֵד מֹשֶׁה בְּשַׁעַר הַמַּחֲנֶה וַיֹּאמֶר מִי לִיקְוֹק אֵלָי וַיֹּאסְפוּ אֵלָיו כָּל בְּנֵי לֹוִי :</p> <p>(כז) וַיֹּאמֶר לָהֶם כֹּה אָמַר יְקֹוֹק אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל שִׁימוּ אִישׁ חֲרָבוֹ עַל יָרְכוֹ עֲבְרוּ וְשׁוּבוּ מִשַּׁעַר לְשַׁעַר בַּמַּחֲנֶה וְהָרוּגוּ אִישׁ אֶת אָחִיו וְאִישׁ אֶת רֵעֵהוּ וְאִישׁ אֶת קָרְבוֹ :</p> <p>(כח) וַיַּעֲשׂוּ בְנֵי לֹוִי כַדְּבַר מֹשֶׁה וַיִּפַּל מִן הָעָם בַּיּוֹם הַהוּא כֶּשֶׁלֶשֶׁת אֲלָפֵי אִישׁ :</p> <p>(כט) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה מֵלֹאוּ יְדַכֶּם הַיּוֹם לִיקְוֹק כִּי אִישׁ בָּבְנוּ וּבְאָחִיו וְלַתַּת עֲלֵיכֶם הַיּוֹם בְּרַכָּה :</p>	<p>שמות פרק ב</p> <p>(א) וַיִּלָּךְ אִישׁ מִבֵּית לֹוִי וַיִּקַּח אֶת בַּת לֹוִי :</p> <p>(יא) וַיְהִי בְּיָמִים הֵהָם וַיִּגְדַּל מֹשֶׁה וַיִּצָּא אֶל אָחִיו וַיֵּרָא בְּסִבְלַתָם וַיֵּרָא אִישׁ מִצְרִי מִכָּה אִישׁ עֹבְרֵי מֵאָחִיו :</p> <p>(יב) וַיִּפֹּן כֹּה וְכֹה וַיֵּרָא כִּי אִין אִישׁ וַיִּדַּע אֶת הַמִּצְרִי וַיִּטְמְנְהוּ בְּחוּל :</p>
<p>במדבר פרק יד</p> <p>(כו) וַיִּדְבֹר יְקֹוֹק אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אֶהָרֹן לֵאמֹר :</p> <p>(כז) עַד מַתִּי לְעֵדָה הַרְעָה הַזֹּאת אֲשֶׁר הֵמָּה מְלִינִים עֲלָי אֶת תְּלַלְתּוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הֵמָּה מְלִינִים עֲלָי שְׁמַעְתִּי :</p> <p>(כח) אָמַר אֱלֹהִים חִי אֲנִי נֹאֵם יְקֹוֹק אִם לֹא כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתֶּם בְּאָזְנֵי כֵן אַעֲשֶׂה לְכֶם :</p>	<p>שמות פרק ב</p> <p>(יד) וַיֹּאמֶר מִי שָׁמַד לְאִישׁ שֶׁר וְשִׁפְט עֲלֵינוּ הִלְהַרְגֵנִי אֲתָה אָמַר כַּאֲשֶׁר הִרְגַת אֶת הַמִּצְרִי וַיֵּרָא מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר אֲכֹן נוֹדַע הַדְּבָר :</p> <p>(טו) וַיִּשְׁמַע פְּרַעֲה אֶת הַדְּבָר הַזֶּה וַיִּבְקַשׁ לְהַרְג אֶת מֹשֶׁה וַיִּבְרַח מֹשֶׁה מִפְּנֵי פְרַעֲה וַיֵּשֶׁב בְּאֶרֶץ מִדְיָן וַיֵּשֶׁב עַל הַבְּעָר :</p>

<p>(כט) במדבר הזה יפלו פגריכם וכל פקדיכם לכל מספרכם מִבְּנֵי עֲשָׂרִים שָׁנָה וּמַעֲלָה אֲשֶׁר הִלַּנְתֶּם עָלַי:</p> <p>(ל) אם אתם תבאו אל הארץ אשר נשאתי את ידי לשכן אתכם בה כי אם כִּלְבָב בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּהֲשִׁיעַ בְּנֵי נֹוֹן:</p> <p>(לא) וטפכם אשר אמרתם לבו יהיה והביאתי אתם וידעו את הארץ אשר מאסתם בה:</p> <p>(לב) ופגריכם אתם יפלו במדבר הזה:</p> <p>(לג) ובניכם יהיו רעים במדבר ארבעים שנה ונשאו את זנותיכם עד תם פגריכם במדבר:</p> <p>(לד) במספר הימים אשר תרתם את הארץ ארבעים יום יום לשנה יום לשנה תשאו את עולותיכם ארבעים שנה וידעתם את תנאיאתי:</p> <p>(לה) אני יקוק דברתי אם לא זאת אעשה לכל העדה הרעה הזאת הנוגדים עלי במדבר הזה ותמו ושם ימתו:</p> <p>(לו) והאנשים אשר שלח משה לתור את הארץ וישבו וילוננו וילינו עלינו את כל העדה להוציא דבה על הארץ:</p> <p>(לז) וימתו האנשים מוצאי דבת הארץ רעה במגפה לפני יקוק:</p> <p>(לח) ויהושע בן נון וכלב בן יפנה חיו מן האנשים ההם ההלכים לתור את הארץ:</p>	<p>מדרש תנחומא (בובר) פרשת וארא סימן ז</p> <p>אמר ר' יהודה הלוי בר' שלום היה משה אומר לפני הקב"ה רבונו של עולם מפני מה זאת האומה משתעבדת, שבעים אומות יש בעולם ואין משועבדות אלא האומה הזאת בלבד, אכן נודע החטא הזאת, כדכתיב אכן נודע הדבר (שמות ב יד), שלא על חנם אתם משתעבדים, מה עשה משה, ויברח משה מפני פרעה והלך לו למדין אצל יתרו.</p> <p>רש"י שמות פרק ב פסוק יד</p> <p>ויירא משה - כפשוטו. ומדרשו דאג לו על שראה בישראל רשעים דלטורין, אמר מעתה שמא אינם ראויין להגאל:</p> <p>שמות רבה (שנאן) פרשה א ד"ה א, ל ויאמר</p> <p>א, ל ויאמר מי שמך לאיש שר ושפט עלינו (שמות/ ב').</p> <p>ר' יהודה אמר: בן עשרים שנה היה משה באותה שנה. אמרו לו: עדיין אין אתה ראוי להיות שר ושופט עלינו שבן מ' לבינה. ר' נחמיה אומר: בן מ' שנה היה, אמרו לו: ודאי שאתה איש, אבל אין אתה ראוי להיות שר ושופט עלינו. רבנן אמרי: אמרו לו - והלא בנה של יוכבד אתה ואיך קורין אותך בנה של בת פרעה? ואתה מבקש להיות שר ושופט עלינו? נודיע עליך מה שעשית למצרי.</p> <p>שמות פרק ז</p> <p>(ז) ומשה בן שמונים שנה ואהרן בן שלש ושמנים שנה בדברים אל פרעה:</p>
<p>במדבר פרק טז</p> <p>(א) ויקח קרח בן יצהר בן קהת בן לוי ודתן ואבירם בני אליאב ואורן בן פלת בני ראובן:</p> <p>(ב) ויקמו לפני משה ואנשים מבני ישראל חמשים ומאתים נשיאי עדה קראי מועד אנשי שם:</p> <p>(ג) ויקהלו על משה ועל אהרן ויאמרו אלהם רב לכם כי כל העדה כלם קדשים ובתוכם יקוק ומדוע תתנשאו על קהל יקוק</p> <p>במדבר פרק טז</p> <p>(יב) וישלח משה לקרא לדתן ולאבירם בני אליאב ויאמרו לא נעלה:</p> <p>(יג) המעט כי העליתנו מארץ זבת חלב ודבש להמיתנו במדבר כי תשתרו עלינו גם השתרר:</p> <p>(יד) אף לא אל ארץ זבת חלב ודבש הביאתנו ותתן לנו נחלת שדה וכרם העיני האנשים ההם תנקר לא נעלה:</p> <p>(טו) ויחר למשה מאד ויאמר אל יקוק אל תפן אל מנחתם לא חמור אחד מהם נשאתי ולא הרעתי את אחד מהם:</p>	<p>שמות פרק ב</p> <p>(יג) ויצא ביום השני והנה שני אנשים עברים נצים ויאמר לרשע למה תכה רעך:</p> <p>(יד) ויאמר מי שמך לאיש שר ושפט עלינו הלהרגני אתה אמר כאשר הרגת את המצרי ויירא משה ויאמר אכן נודע הדבר:</p> <p>(טו) וישמע פרעה את הדבר הזה ויבקש להרג את משה ויברח משה מפני פרעה וישב בארץ מצרים וישב על הבאר</p> <p>תלמוד בבלי מסכת נדרים דף סד עמוד ב</p> <p>ורבנן מאי טעמיהו? קסברי: הנהו מי מייתי? והא אמר ר' יוחנן משום ר' שמעון בן יוחי: כל מקום שנאמר נצים ונצבים - אינן אלא דתן ואבירם!</p> <p>מדרש תנחומא (ורשא) פרשת קרח סימן ח</p> <p>שנו רבותינו ארבעה נקראו רשעים אלו הן הפושט ידו לחבירו להכותו אע"פ שלא הכהו נקרא רשע שנאמר (שמות ב) ויאמר לרשע למה תכה רעך הכית לא נאמר אלא תכה, והלוא ואינו משלם שנאמר (תהלים לז) לוא רשע ולא ישלם, ומי שיש בו עזות פנים ואינו מתבייש לפני מי שגדול ממנו שנאמר (משלי כא) העז איש רשע בפניו, ומי שהוא בעל מחלוקת שנאמר סורו נא מעל אהלי האנשים הרשעים, ושניהם היו בדתן ואבירם עזות פנים ומחלוקת</p>
<p>במדבר פרק טז</p> <p>(כז) ויעלו מעל משפן קרח דתן ואבירם מסביב ודתן ואבירם יצאו נצבים פתח אהליהם ונשיהם ובניהם וטפם:</p> <p>(לא) ויהי ככלתו לדבר את כל הדברים האלה ותבקע האדמה אשר תחיתיהם:</p>	<p>שמות פרק ד</p> <p>(יט) ויאמר יקוק אל משה במדון לך שב מצרים כי מתו כל האנשים המבקשים את נפשך:</p> <p>(כ) ויקח משה את אשתו ואת בניו ויכרעם על החמר וישב ארצה מצרים ויקח משה את מטה האלהים בגדו:</p>

<p>(לב) וּתְפַתַּח הָאָרֶץ אֶת־פִּיהָ וּתְבַלַּע אֹתָם וְאֶת־בְּתֵיהֶם וְאֶת כָּל־הָאָדָם אֲשֶׁר לְקֶרַח וְאֶת כָּל־הַרְכֹּשׁ:</p> <p>(לג) וַיִּרְדּוּ הֵם וְכָל־אֲשֶׁר לָהֶם חַיִּים שְׂאֵלָה וּתְכַסּוּ עֲלֵיהֶם הָאָרֶץ וַיֹּאבְדוּ מִתּוֹךְ הַקְּהָל:</p> <p>במדבר פרק כו</p> <p>(ג) אֵלֶּה פְּקוּדֵי מֹשֶׁה וְאַלְעָזָר הַכֹּהֵן אֲשֶׁר פָּקְדוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּעֶרְבַת מוֹאָב עַל יַרְדֵּן יְרֵחוֹ:</p> <p>(ד) וּבִאֵלֶּה לֹא הָיָה אִישׁ מִפְּקוּדֵי מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן הַכֹּהֵן אֲשֶׁר פָּקְדוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמִדְבַר סִינַי:</p> <p>(ה) כִּי אָמַר יְקֹנֵק לָהֶם מוֹת יָמָתוֹ בְּמִדְבַר וְלֹא נֹתַר מֵהֶם אִישׁ כִּי אִם כָּלֵב בֶּן יִפְנֶה וַיְהוֹשֻׁעַ בֶּן נּוּן:</p> <p>יהושע פרק ה</p> <p>(ד) וְזֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר מַלְּיָהוּשֻׁעַ כָּל הָעָם הַיֵּצֵא מִמִּצְרַיִם הַזִּכְרִים כָּל אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה מֵתוֹ בְּמִדְבַר בְּדֶרֶךְ בְּצֵאתָם מִמִּצְרַיִם:</p> <p>(ו) כִּי אַרְבָּעִים שָׁנָה הִלְכוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמִדְבַר עַד תָּם כָּל הַגּוֹי אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה הַיֵּצֵאִים מִמִּצְרַיִם אֲשֶׁר לֹא שָׁמְעוּ בְּקוֹל יְקֹנֵק אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְקֹנֵק לָהֶם לְבִלְתִּי הִרְאוֹתֶם אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְקֹנֵק לְאַבְוֹתָם לֵתֵת לָנוּ אֶרֶץ זָבַת חֶלֶב וּדְבַשׁ:</p>	<p>תלמוד בבלי מסכת נדרים דף סד עמוד ב</p> <p>אמר ר' יוחנן משום ר' שמעון בן יוחי: כל מקום שנאמר נצים ונצבים - אינן אלא דתן ואבירים! אלא אמר ר"ל: שירדו מנכסיהן. אריב"ל: כל אדם שאין לו בנים חשוב כמת, שנאמר: הבה לי בנים ואם אין מתה אנכי; ותניא, ארבעה חשובין כמת: עני, ומצורע, וסומא, ומי שאין לו בנים, עני - דכתיב: כי מתו כל האנשים...</p> <p>רש"י שמות פרשת שמות פרק ד פסוק יט</p> <p>(יט) כי מתו כל האנשים - מי הם, דתן ואבירים. חיים היו, אלא שירדו מנכסיהם, והעני חשוב כמת:</p>
<p>יהושע פרק ד</p> <p>(ח) וַיַּעֲשׂוּ כֵן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוֹשֻׁעַ וַיִּשְׂאוּ שְׁתֵּי עֶשְׂרֵה אַבְנִים מִתּוֹךְ הַיַּרְדֵּן כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְקֹנֵק אֶל יְהוֹשֻׁעַ לְמַסְפַּר שְׁבֻטֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲבִרוּ עִמָּם אֶל הַמְּלֹחַן וַיִּנְחֹם שָׁם:</p> <p>יהושע פרק ה</p> <p>(ב) בַּעַת הַהִיא אָמַר יְקֹנֵק אֶל יְהוֹשֻׁעַ עֲשֵׂה לְךָ חֲרֻבוֹת צְרִים וְשׁוּב מֵל אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שְׁנִית:</p> <p>(ג) וַיַּעַשׂ לוֹ יְהוֹשֻׁעַ חֲרֻבוֹת צְרִים וַיִּמַּל אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל גִּבְעַת הָעֲרֵלוֹת:</p> <p>(ד) וְזֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר מַלְּיָהוּשֻׁעַ כָּל הָעָם הַיֵּצֵא מִמִּצְרַיִם הַזִּכְרִים כָּל אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה מֵתוֹ בְּמִדְבַר בְּדֶרֶךְ בְּצֵאתָם מִמִּצְרַיִם:</p> <p>(ה) כִּי מָלִים הָיוּ כָּל הָעָם הַיֵּצֵאִים וְכָל הָעָם הַיִּלְדִּים בְּמִדְבַר בְּדֶרֶךְ בְּצֵאתָם מִמִּצְרַיִם לֹא מָלוּ:</p> <p>(ו) כִּי אַרְבָּעִים שָׁנָה הִלְכוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמִדְבַר עַד תָּם כָּל הַגּוֹי אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה הַיֵּצֵאִים מִמִּצְרַיִם אֲשֶׁר לֹא שָׁמְעוּ בְּקוֹל יְקֹנֵק אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְקֹנֵק לְאַבְוֹתָם לֵתֵת לָנוּ אֶרֶץ זָבַת חֶלֶב וּדְבַשׁ:</p> <p>(ז) וְאֵת בְּנֵיהֶם הַקִּים תַּחֲתֶם אֹתָם מִלְּיְהוֹשֻׁעַ כִּי עֲרָלִים הָיוּ כִּי לֹא מָלוּ אוֹתָם בְּדֶרֶךְ:</p> <p>(ח) וַיְהִי כַּאֲשֶׁר תָּמּוּ כָּל הַגּוֹי לְהַמּוֹל וַיִּשְׁבּוּ תַּחֲתֶם בְּמַחְנֶה עַד חַיִּיתֶם:</p> <p>(ט) וַיֹּאמֶר יְקֹנֵק אֶל יְהוֹשֻׁעַ הַיּוֹם גְּלוֹתִי אֶת חֲרַפַּת מִצְרַיִם מֵעַלְיֵכֶם וַיִּקְרָא שֵׁם הַמָּקוֹם הַהוּא גִלְגָּל עַד הַיּוֹם הַזֶּה:</p> <p>(י) וַיַּחֲנוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּגִלְגָּל וַיַּעֲשׂוּ אֶת הַפֶּסַח בְּאַרְבַּעַת עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ בְּעֶרְבֵי בְּעֶרְבוֹת יְרִיחוֹ:</p> <p>(יא) וַיֹּאכְלוּ מֵעֵבֹר הָאָרֶץ מִמַּחְרַת הַפֶּסַח מִצּוֹת וּקְלוֹי בְּעֵצִים הַיּוֹם הַזֶּה:</p> <p>(יב) וַיִּשְׁבַּת הַמֶּן מִמַּחְרַת בְּאַכְלֵם מֵעֵבֹר הָאָרֶץ וְלֹא הָיָה עוֹד לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל מִן וַיֹּאכְלוּ מִתְּבוּאֹת אֶרֶץ כְּנַעַן בַּשָּׁנָה הַהִיא: ○</p> <p>(יג) וַיְהִי בַּהִיּוֹת יְהוֹשֻׁעַ בִּירִיחוֹ וַיִּשְׂא עֵינָיו וַיִּרְא וְהָיָה אִישׁ עֹמֵד לְנִגְדוֹ וְחַרְבּוֹ שְׁלוּפָה בְּיָדוֹ וַיִּלָּךְ יְהוֹשֻׁעַ אֵלָיו וַיֹּאמֶר לוֹ הֲלֵנוּ אֶתְּהָ אִם לְצָרֵינוּ:</p> <p>(יד) וַיֹּאמֶר לֹא כִּי אֲנִי שָׂר צָבָא יְקֹנֵק עֲתָה בָאתִי וַיִּפֹּל יְהוֹשֻׁעַ אֶל פְּנֵי אֶרֶץ וַיִּשְׁתַּחֲוֶה וַיֹּאמֶר לוֹ מַה אֲדִנִּי מִדְּבַר אֶל עַבְדּוֹ:</p> <p>(טו) וַיֹּאמֶר שָׂר צָבָא יְקֹנֵק אֶל יְהוֹשֻׁעַ שֶׁל נַעֲלֶךְ מַעַל רַגְלֶךָ כִּי הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אֶתְּהָ עֹמֵד עָלָיו קֹדֶשׁ הוּא וַיַּעַשׂ יְהוֹשֻׁעַ כֵּן:</p>	<p>שמות פרק ד</p> <p>(ד) וַיְהִי בְּדֶרֶךְ בְּמֵלֹחַן וַיִּפְגְּשׂוּהוּ יְקֹנֵק וַיִּבְקֶשׁ הַמִּיתוֹ:</p> <p>(ה) וַתִּקַּח צַפְרָה צֹר וַתְּכַרֵּת אֶת עֲרֵלַת בְּנָהּ וַתִּגַּע לְרַגְלָיו וַתֹּאמֶר כִּי חֲתָן דָּמִים אֶתְּהָ לִּי:</p> <p>(ו) וַיִּרְף מִמֶּנּוּ אִזּוֹ אָמְרָה חֲתָן דָּמִים לַמּוֹלַת:</p> <p>שמות פרק ג</p> <p>(א) וּמֹשֶׁה הָיָה רֹעֵה אֶת צֹאן יִתְרוֹ חֲתָנּוֹ כִּהֵן מִדְּיָן וַיִּנְהַג אֶת הַצֹּאן אַחֲרֵי הַמִּדְבָּר וַיָּבֵא אֶל הַר הָאֱלֹקִים חֲרָבָה:</p> <p>(ב) וַיִּרְא מִלְּאֲךָ יְקֹנֵק אֵלָיו בְּלַבַּת אֵשׁ מִתּוֹךְ הַסִּהָ וַיִּרְא וְהָיָה הַסִּהָ בַּעַר בָּאֵשׁ וְהַסִּהָ אֵינָנוּ אֶכֶל:</p> <p>(ג) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶסְרָה נָא וְאֶרְאֶה אֶת הַמְּרָאֶה הַגָּדֹל הַזֶּה מַדּוּעַ לֹא יַבְעַר הַסִּהָ:</p> <p>(ד) וַיִּרְא יְקֹנֵק כִּי סָר לְרֵאוֹת וַיִּקְרָא אֵלָיו אֱלֹקִים מִתּוֹךְ הַסִּהָ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר הֲנִנִּי:</p> <p>(ה) וַיֹּאמֶר אֶל תִּקְרַב הַלֵּם שֶׁל נַעֲלֶיךָ מַעַל רַגְלֶיךָ כִּי הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אֶתְּהָ עֹמֵד עָלָיו אֲדַמַּת קֹדֶשׁ הוּא:</p> <p>(ו) וַיֹּאמֶר אֲנֹכִי אֱלֹקֵי אַבְיָךָ אֱלֹקֵי אַבְרָהָם אֱלֹקֵי יִצְחָק וְאֱלֹקֵי יַעֲקֹב וַיִּסְתַּר מֹשֶׁה פָּנָיו כִּי יִרְא מֵהַבֵּיט אֶל הָאֱלֹקִים:</p> <p>(ז) וַיֹּאמֶר יְקֹנֵק רְאֵה רְאִיתִי אֶת עֲנִי עֲמִי אֲשֶׁר בְּמִצְרַיִם וְאֶת צַעֲקוֹתָם שָׁמַעְתִּי מִפְּנֵי נַגְשָׁיו כִּי יַדְעִתִּי אֶת מַכְאֲבָיו:</p> <p>(ח) וְאֶרְדָּ לְהַצִּילוֹ מִיַּד מִצְרַיִם וְלְהַעֲלֵתוֹ מִן הָאָרֶץ הַהִיא אֶל אֶרֶץ טוֹבָה וְרַחֲבָה אֶל אֶרֶץ זָבַת חֶלֶב וּדְבַשׁ אֶל מְקוֹם הַכְּנַעֲנִי וְהַחֲתִי וְהָאֱמֹרִי וְהַפְּרִזִּי וְהַחִוִּי וְהַיְבוּסִי:</p> <p>(ט) וְעַתָּה הִנֵּה צַעֲקוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בָּאָה אֵלָי וְגַם רְאִיתִי אֶת הַחֲלָחַץ אֲשֶׁר מִצְרַיִם לַחֲצִים אֹתָם:</p> <p>(י) וְעַתָּה לָכֵה וְאַשְׁלַחְךָ אֶל פְּרַעֲה וְהוֹצֵא אֶת עַמִּי בְנֵי יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם:</p>

שמות פרק ד

(כז) ויאמר יקוק אל אהרן לך לקראת משה המדבֵר וילך ויפגשוהו בהר האלהים וישק לו :
 (כח) ויגד משה לאהרן את כל דברי יקוק אשר שלחו ואת כל האתת אשר צָוהו :
 (כט) וילך משה ואהרן ויאספו את כל זקני בני ישראל :
 (ל) וידבר אהרן את כל הדברים אשר דבר יקוק אל משה ויעש האתת לעיני העם :
 (לא) ויאמן העם וישמעו כי פקד יקוק את בני ישראל וכי ראה את ענינם ויקדו וישתחוו :

שמות פרק ה

(א) ואחר באו משה ואהרן ויאמרו אל פרעה כה אמר יקוק אלהי ישראל שלח את עמי ויחגו לי במדבר :
 (ב) ויאמר פרעה מי יקוק אשר אשמע בקלו לשלח את ישראל לא ידעתי את יקוק וגם את ישראל לא אשלח :
 (ג) ויאמרו אלהי העברים נקרא עלינו נלכה נא דרך שלשת ימים במדבר ונזבחה ליקוק אלהינו פן יפגענו בדבר או בחרב :
 (ד) ויאמר אלהם מלך מצרים למה משה ואהרן תפריעו את העם ממעשיו לכו לסבלתיכם :
 (ה) ויאמר פרעה הן רבים עתה עם הארץ והשבתם אתם מסבלתם :
 (ו) ויצו פרעה ביום ההוא את הנגשים בעם ואת שטריו לאמר :
 (ז) לא תאספון לתת תבן לעם ללבו הלבנים כתמול שלשם הם ילכו וקששו להם תבן :
 (ח) ואת מתכנת הלבנים אשר הם עשים תמול שלשם תשימו עליהם לא תגרעו ממנו כי נרפים הם על פן הם צעקים לאמר נלכה נזבחה לאלהינו :
 (ט) תכבד העבדה על האנשים ויעשו בה ואל ישעו בדברי שקר :
 (י) ויצאו נגשי העם ושטריו ויאמרו אל העם לאמר כה אמר פרעה אינני נתן לכם תבן :
 (יא) אתם לכו קחו לכם תבן מאשר תמצאו כי אין נגרע מעבדתכם דבר :
 (יב) ויפץ העם בכל ארץ מצרים לקשש קש לתבן :
 (יג) והנגשים אצים לאמר פלו מעשיכם דבר יום ביומו כאשר בהיות התבן :
 (יד) ויכו שטריו בני ישראל אשר שמו עליהם נגשי פרעה לאמר מדוע לא כליתם חקכם ללבו כתמול שלשם גם תמול גם היום :
 (טו) ויבאו שטריו בני ישראל ויצעקו אל פרעה לאמר למה תעשה כה לעבדיך :
 (טז) תבן אין נתן לעבדיך ולבנים אמרים לנו עשו והנה עבדיך מכים וקטאת עמך :
 (יז) ויאמר נרפים אתם נרפים על פן אתם אמרים נלכה נזבחה ליקוק :
 (יח) ועתה לכו עבדו ותבן לא ינתן לכם ותכן לבנים תתנו :
 (יט) ויראו שטריו בני ישראל אתם ברע לאמר לא תגרעו מלבניכם דבר יום ביומו :

יהושע פרק ז

(א) וימעלו בני ישראל מעל בחרם ויקח עכוּן בן פרמי בן זבדי בן זרח למטה יהודה מן החרם ויחר אף יקוק בבני ישראל :
 (ב) וישלח יהושע אנשים מיריחו העי אשר עם בית און מקדם לבית אל ויאמר אליהם לאמר עלו ורגלו את הארץ ויעלו האנשים וירגלו את העי :
 (ג) וישובו אל יהושע ויאמרו אליו אל יעל כל העם כאלפים איש או כשלשת אלפים איש יעלו ויכו את העי אל תיגע שמה את כל העם כי מעט המה :
 (ד) ויעלו מן העם שמה כשלשת אלפים איש וינסו לפני אנשי העי :
 (ה) ויכו מהם אנשי העי כשלשים וששה איש וירדפום לפני השער עד השברים ויפום במורד וימס לבב העם ויהי למים :
 (ו) ויקרע יהושע שמלתיו ויפל על פניו ארצה לפני יקוק עד הערב הוא וזקני ישראל ויעלו עפר על ראשם :
 (ז) ויאמר יהושע אהה אדני יקוק למה העברת העביר את העם הזה את הירדן לתת אתנו ביד האמרי להאבידנו ולו הואלנו ונשב בעבר הירדן :
 (ח) בי אדני מה אמר אחרי אשר הפך ישראל ערף לפני איביו :
 (ט) וישמעו הפנעני וכל ישבי הארץ ונסבו עלינו והכריתו את שמנו מן הארץ ומה תעשה לשמד הגדול :

שמות פרק ה

(כ) ויפגעו את משה ואת אהרן נצבים לקראתם בצאתם מאת פרעה :
 (כא) ויאמרו אלהם ירא יקוק עליכם וישפט אשר הבאשפתם את ריחנו בעיני פרעה ובעיני עבדיך לתת חרב בידם להרגנו :
 (כב) וישב משה אל יקוק ויאמר אדני למה הרעתה לעם הזה למה זה שלחתני :
 (כג) וימאז באתי אל פרעה לדבר בשמד הרע לעם הזה והצל לא הצלת את עמך :

שמות פרק ו

(א) ויאמר יקוק אל משה עתה תראה אשר אעשה לפרעה כי ביד חזקה ישלחם וביד חזקה יגרשם מארצו :

שמות רבה (וילנא) פרשה ה

כג ויאמר ה' אל משה עתה תראה אשר אעשה לפרעה, במלחמות פרעה אתה רואה ואין אתה רואה במלחמות של ל"א מלכים שיעשה בהן נקמה יהושע תלמידך, מכאן אתה למד שנטל משה עכשיו את הדין שלא יכנס לארץ.